

In het nummer van 16 augustus viel Schilder de vage ideologie van het Driemanschap der Nederlandse Unie aan:

'Zij zeggen wel dat geloof en politiek, religie en politiek, van elkaar gescheiden moeten blijven, maar zij menen eigenlijk dat hun humaniteitsgeloof en hun laat-pantheiserende karikatuur-religie op het politieke erf waar immers de machtsmiddelen bij de hand zijn, de strijd willen voeren tegen het geloof in de transcendente God en tegen de theïstische religie.

God weet of zij de 'macht' hier zullen krijgen met haar middelen.

Wij weten dat *wij* de 'bevoegdheid' zullen houden.

Macht en bevoegdheid blijven gelukkig twee. Tenslotte zal de antichrist géne, en de Kerk *déze* behouden. En daarna komt de dag van de grote oogst. Kom, Here Oogster, ja kom haastelijk, kom over het Kanaal en over de Brennerpas, kom via Malta en Japan, ja kom van de einden der aarde en breng Uw snoei-mes mee, en wees genadig aan Uw volk; het is wel bevoegd, maar slechts door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.'

Twee weken voor dit artikel verscheen, had *Generalkommissar* Schmidt er bij de *Sicherheitspolizei* al op aangedrongen, *De Reformatie* voor zes maanden te verbieden. Veel haast had de *Sicherheitspolizei* daar niet achter gezet, maar nu greep zij in: in Schilders apocalyptische beeldspraak las zij louter de wens dat de Engelsen zo spoedig mogelijk het Kanaal zouden oversteken om het Derde Rijk te vernietigen. *De Reformatie* werd zonder tijdslimiet verboden en Schilder werd gearresteerd.¹ De *Gereformeerde Kerkbode* van Delftshaven en die van Noord-Brabant en Limburg die beide tegen de arrestatie protesteerden, werden beide door een verbod getroffen. Schilder zelf werd drie-en-een-halve maand vastgehouden, aan lange verhoren onderworpen en in december vrijgelaten, evenwel met de aanzegging dat hem voortaan '*jede schriftstellerische oder journalistische Tätigkeit*' verboden was.²

Aan dat verbod hield hij zich. Hij nam zijn hoogleraarsambt weer op en concentreerde in de jaren die volgden, al zijn energie op een dogmatisch

¹ Tegen een der Haagse predikanten, ds. P. K. Keizer, deed van der Vaart Smit enkele dagen later de voor het tijdsgewricht typerende uitspraak, dat Schilder en allen die dachten als hij, 'zich door hun politiek getint verzet . . . in een gevaarlijke positie begaven en dat hun, wanneer zij dit verzet niet zouden staken, in Sachsenhausen en Oranienburg' (dat waren twee namen voor één concentratiekamp) 'de ogen wel zouden opengaan.' (BG-Amsterdam: p.v. zitting inz. H. W. van der Vaart Smit (18 dec. 1948), p. 35 (Doc I-1729, a-5)). ² K. Schilder: *Bijlagen bij het Kerkelijk Handboek van 'de Gereformeerde Kerken in Nederland (onderhoudende art. 31 K.O.)'* (1946), p. 4.